

SSK İLAÇ FABRİKASI YENİDEN AÇILMALI

Aydınlık Gazetesi, 28 Nisan 2020

Yıldırım Koç

Koronavirüs salgını, bir ülkenin sağlık güvencesinin ne kadar hayati olduğunu herkese öğretti. Günümüzde sağlık hizmetlerinin her alanında ulusötesi tekeller hakim. Özellikle ilaç tekellerinin yıllık ciroları birçok ülkenin yıllık milli gelirini aşıyor. Bu tekeller de, gayet doğal olarak, insan sağlığıyla değil, kendi kârlarını en üst düzeye çıkarmakla uğraşiyor.

2019 yılında Türkiye'nin milli geliri 749 milyar dolardı. Dünyanın en büyük ilaç tekellerinden ABD merkezli Johnson and Johnson'un 2019 yılı cirosu ise 82,1 milyar dolardı. 2019 yılında İsviçre merkezli Roche 43,2 milyar dolar, ABD merkezli Pfizer 51,8 milyar dolar, Almanya merkezli Bayer 58,0 milyar dolar ve İsviçre merkezli Novartis 47,5 milyar dolar ciro yapmıştı. Türkiye'de de faaliyette bulunan Roche şirketinin 2019 yılı kârı 23,2 milyar doları buluyordu.

Türkiye'deki ilaç sektörünün davranışı da normal bir kapitalist işletmenin davranışı gibidir. Bu durumda, ülkenin ilaç güvenliğinin sağlanmasında kamu kurum ve kuruluşlarının rolü son derece önemli. Halkımızın sağlık güvenliği, özel sektöre ve hele hele ulusötesi tekelere bırakılmayacak kadar önemli bir konudur.

Sağlık güvenliğinin yanı sıra ilaç maliyetleri de önemlidir. Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin finansman açığı merkezi yönetim bütçesinden karşılanır. SGK'nın sağlık harcamaları 2005 yılında 13 milyar lira iken, 2019 yılında 110,7 milyar lira oldu; 2020 yılında da 122,8 milyar lira olması bekleniyor.

Buna göre, hem sağlık güvenliği, hem de maliyet açısından, devletin ilaç üretiminde etkili olması son derece önemlidir.

SSK'NIN İLAÇ FABRİKASI VARDI

Bir dönemler SSK'nın faaliyet gösteren bir ilaç fabrikası vardı. Ferzan Bayramoğlu Yıldırım'ın 1998 yılında yayımlanan "SSK İlaç Fabrikası (SSK İlaç ve Tıbbi Malzeme Sanayii Müessesesi)" yazısından özetleyeyim.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bir ilaç fabrikası kurma girişimi 1974 yılında başladı. Bu yıl yapılan mevzuat değişikliğiyle, SSK'nın bu girişiminin hukuki altyapısı oluşturuldu. Çeşitli araştırmalardan sonra İstanbul'daki İlaç Fabrikası satın alındı. 24 Mayıs 1979 tarihinde de fabrikanın açılışı yapıldı ve üretim başladı. Ancak bu fabrikada çalışan 76 işçi adına toplu sözleşme görüşmelerini sürdüren Petrol-İş Sendikası işyerinde 1980 yılında grev başlattı. 178 gün süren grev, Bakanlar Kurulu tarafından 8.8.1980 ve 9.8.1980 tarihlerinde iki kez ertelendi.

Fabrikanın adı 1981 yılında SSK İlaç ve Tıbbi Malzeme Sanayi Müessesesi olarak değiştirildi ve sermayesi artırıldı.

F.B.Yıldırım, 1998 yılında fabrikanın durumunu şöyle özetlemektedir: "SSK İlaç Fabrikası'nda bugün tablet, likit, kapsül ve serum imal edilebilecek imkanlar mevcut bulunmaktadır. Ayrıca Kalite Kontrol ve Biyoloji Laboratuvarları tüm tahlil ve kontrolleri yapabilme kapasitesine sahiptirler. Sağlık Bakanlığı'ndan gelen talepler doğrultusunda, tablet-film, tablet ve kapsül üretebilecek yeni bir antibiyotik imalat bölümü oluşturularak 1995 yılı itibariyle bu yönde de üretime başlanmıştır. Fabrika üretimi gerdiği alanlarda Kurum ihtiyacının %90'ını karşılayabilmektedir." (Fişek,G.-Özsuca,Ş.T.-Şuğle,M.A., **Sosyal Sigortalar Kurumu Tarihi 1946-1996**, SSK Yay., Ankara, 1998, s.377-387)

İLAÇ FABRİKASI KAPATILDI

2004 yılında SSK'nın ilaç ihtiyacının yaklaşık yüzde 10 unu karşılayan Şişli Bomonti deki SSK İlaç Fabrikası'nda, ağrı kesici, antibiyotik, vitamin ve öksürük şurubu gruplarından toplam 22 kalem ilaç üretiliyordu. Tablet ilaçlar, israfı ve masrafları düşürmek için hastanın ihtiyacına göre ambalajsız

veriliyordu. Petrol İş Sendikası'nın yaptığı araştırmaya göre, daha düşük teknoloji ve daha emek yoğun bir üretim yapmasına karşın, ilaçlar piyasa ortalamasından yüzde 159 daha ucuzdu. <https://www.milligazete.com.tr/haber/747832/ssk-ilac-fabrikasi-yabanci-tekellere-kurban-ediliyor>

Türkiye'nin ilaç güvenliği ve sosyal güvenlik sisteminin toplam maliyeti açılarından son derece önemli olan SSK İlaç Fabrikası, 2005 yılında hükümet tarafından kapatıldı.

Türkiye'de devlet yeniden ilaç ve diğer tıbbi malzeme üretimine doğrudan girmeli ve ağırlığını koymalıdır.